

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΑΣ

Συνιστάμενον ἐκ τῆς Ἐπιμελητικῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χάραν ὅμων διαθεσίαν καὶ ἐκ τῆς Οἰκουμενικῆς Πατριαρχικῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωμα ὀρεγτὸν καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ Ἐξωτερικῶν... ὁρ. 16.— Ἐξωτερικῶν... ὁρ. 16.— Ἐξωτερικῶν... > 8,50 Ἐξωτερικῶν... > 19.— Ἐξωτερικῶν... > 4,50 Ἐξωτερικῶν... > 7.— ΑΜΕΡΙΚΗΣ: Ἐξωτερικῶν, Δολλάρια 4		ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1579 ΙΑΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΥΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ Ἐξωτερικ. Λεπ. 40 Ἐξωτερ. Λεπ. 50 Φύλλα προηγουμένων ἐτῶν ἐπίσης. ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Ὁδὸς Ἐδριαντοῦ ὁρ. 28 παρὰ τὸ Βασιλεικόν Ἔτος 43ον. — Ἀριθ. 41
Περίοδος Β'. — Τόμος 28ος		Ἐν Ἀθήναις, 11 Σεπτεμβρίου 1921	Ἔτος 43ον. — Ἀριθ. 41

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

(ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'. (Συνέχεια)

Μόλις εἶδε τὸν γιαντζή, τὸν ρώτησε :
 — Λοιπὸν, Λαρρέ, πῶς πάει ὁ μικρὸς μου ἀνθυπολοχαγός ;

— Καλύτερα, Μεγαλειότατε !
 — Μπᾶ! Δὲν θὰ τὸ πιστεῦα... Ὡστε θὰ γίνῃ καλά ;

— Δὲν μπορῶ νὰ ἐγγυηθῶ, Μεγαλειότατε. Ἀλλὰ ἡ κρίσις του εἶναι καλὴ. Καὶ σήμερα μπορῶ νὰ ἐλπίζω.

— Νὰ τοῦ πῆτε ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν συλλογίζεται.

— Δὲν θέλω λείψει. Μόλις περάσῃ τὸ παραλήρημα. Στὸν πυρετὸ του φωνάζει : «Στὰ ὅπλα! Ζήτη ὁ Αὐτοκράτωρ!»

Ὁ Ναπολέων χαμογέλασε μελαγχολικά.

— Ὁ καίμενος! φιθίρισε.

Κι' ἐξακολούθησε τὴν ὑπαγόρευσίν του.

Ἡ Λαρρέ εἶχε δίκιο. Ἡ γερῆ, ἡ ρωμαλέα κρίσις τοῦ Γιάννη θὰ ἐθεράμεινε.

Ἡ πληγὴ του ὥστόσο ἦταν φοβερή. Τὸ θραύσμα

ἐκεῖνο τῆς μπόμπας τοῦ εἶχε σπάζσει τὴν κλεῖδα καὶ τὸν ἐπάνω βραχίονα. Ὁ ὤμος του εἶχε γίνῃ λυθία. Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε, παιδιά μου, τὸν σπαραγμὸ τῆς Λίτσας, ὅταν εἶδε νὰ τῆς πηγαίνουν τὸ Γιάννη τῆς σὲ τέτοια κατάστασι!

Ἀλλὰ ἡ Λίτσα ἦταν γενναία. Ἐπαφῆ γρήγορα νὰ κλαίῃ, ἐπνίξε τὴ θανάσιμη ἀνησυχία τῆς κι' ἄρχισε νὰ περιποιῆται τὸν ἄνδρα τῆς.

Τοῦ ἔκοψε τὰ ροῦχα, τοῦ ἐπλανε τὰ αἷματα κι' ὅταν ἐφθασε ὁ γιαντζής, τὸν

βρήκε ἐκπλωμένο στὸ κρεβάτι, ἔτοιμο νὰ τὸν ἐξετάσῃ.

Μετὰ τὴν πρώτη ἐπίθεσι τῆς πληγῆς, ὁ Γιάννης μπόρεσε μιά στιγμὴ νὰ συνέλθῃ. Ἄνοιξε τὰ μάτια του, κοίταξε γύρω του, ἀλλὰ δὲν ἐπέφερε λέξη. Ἐπειτα τοῦ ἦλθε πυρετός, πού τὸν ἐδόθισε σὲ μιά νάρχη.

Ἔτσι ἔμεινε ὡς τὸ βράδυ τῆς δευτέρας ἡμέρας, ὅταν, μὲ τὸν πυρετὸ, τοῦ ἦλθε καὶ παραλήρημα.

Ὁ Καγκάλὸς, μαζὶ μ' ἓνα ἄλλο γρε-

φοβερὴ νύκτα, γιὰτὶ ὁ πληγωμένος δὲν ἤσυχασε λιγάκι παρὰ τὸ πρῶν.

Τότε τὸν εἶδε ὁ Λαρρέ, πού καθὼς εἶδαμε, ἐπληροφόρησε γιὰ τὴν κατάστασίν του τὸν Αὐτοκράτορα.

Τὸ παραλήρημα βάσταξε πολλὰς ἡμέρας. Ἀλλὰ ὀλοένα μικρότερο. Κι' ὕστερα ἀπὸ μιά ἐβδομάδα, μπόρεσε κανεὶς νὰ πῇ πῶς ὁ πληγωμένος ἐσώθηκε.

Δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν σωτήρα του, τὸν ἀρχίατρο Λαρρέ. Γιὰτὶ στὸ ἀναμεταξύ ὁ στρατὸς ἔφυγε ἀπὸ τὴν

Βουλώνη γιὰ νὰ προσάβῃ τὴν Αὐστρία. Ὡστε ὁ Ναπολέων δὲν ἦταν πιά ἐκεῖ.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ σχεδίου τῆς ἀποβάσεως εἰς τὴν Ἀγγλίαν, πού ἡ καθυστέρησις τοῦ γαλλικοῦ στόλου τὸ ἐκανε ἀπραγματοποίητο. Κι' ἀποφάσισε νὰ συντρίψῃ τὴν ἐχθρικήν Σημμαχίαν εἰς τὴν ἡπειρὸν, κτυπῶντας μαζὶ δύο ἀπ' τοὺς συμμάχους, Αὐστρία καὶ Ρωσία.

Ἔτσι ὁ Γιάννης ἔμεινε εἰς τὴν Βουλώνη, καὶ τώρα τὸν ἐθεράπευε ὁ γιαντζής τοῦ συντάγματός πού εἶχε μείνει ἐκεῖ.

Μιά μερὰ, στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ του, — τὴν φαιδρὴν ἐκπλήξῃ! — ὁ Γιάννης εἶδε καὶ τὸν Γκριμπαλέ μὲ στολὴν φαντάρου!

Ναί, ὁ ὑπάλληλος τοῦ Οἴκου Σανσονῶ εἶχε καταταχθῆ εἰς τὸν ἀνθυπολοχαγὸν καὶ μάλιστα στὸ Ἐνατό!

Τὴν κομμικὸν πού ἦταν μὲ τὸ πλατὺ του πανταλόνι, τὸ κοντὸ του ἀμπέχο, τὸν ψηλὸ του σκούφο καὶ τὸ χλωμό, σασιτισμένον καὶ γεμάτον πιτσιλάδες πρόσωπὸν του! Μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἦταν καθόλου ὠραῖος.

— Μπᾶ! ἔγινες στρατιώτης, παιδί μου ; τὸν ρώτησε ὁ πληγωμένος.

Ὁ Γκριμπαλέ τὸν ἄκουσε νὰ φθιρίξῃ: Ζήτη ὁ Αὐτοκράτωρ! (Σελ. 322, στ. 4')

ναδιέρο, πού τοὺς εἶχε στείλει ὁ ταγματάρχης Μερλ, γιὰ νὰ μάθου πῶς εἶναι, ἀναγκάσθηκαν νὰ τὸν κρατήσουν μὲ τὴ βία, γιὰτ' ἤθελε καὶ καλά νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ τρέξῃ νὰ κτυπήσῃ τοὺς Ἀγγλοὺς.

Ὁ Γιάννης δὲν ἐγνώριζε γύρω του κανένα ἄλλο παραμιλλῶσε ὀλοένα :

— Λιούλι... φυλάξου!... μιά σφαῖρα!... Μπᾶ! - Ρέξ, ἔδω!... Μαῖμα - Κατερίνα, τραβήξου!... Ἐφροδός!... Ἐμπρός!... Ὁρίστε, λοχαγέ μου!... Ζήτη ὁ Αὐτοκράτωρ!

— Βεβαίωτατα, υπολογαγέ μου! Μπορούσα να μείνω στο Παρίσι, αφού ο Μεγάλος Άνθρωπος έβριζε για τον πόλεμο;

— Μπράβο! Έκαμε ο Γιάννης. Έχεις, βλέπω, πολεμικά ένστικτα... Έι, αν δεν σε συγγίση και ένα καμμάτι μπόμπα...

— Α, μήν το λέτα αυτό!... Θεός φυλάξοι!

— Δεν είναι τίποτα. Δεν βλέπεις έμένα; Ο γιατρός είπε πως δεν θα τεθώ εκτός ύπρεσσίας.

— Τό ξέρω... Μ' από μια μπόμπα, έγω θα προτιμούσα κάτι άλλο... Ένα γαλόνι παραδείγματος χάρι.

— Από τώρα, καίμενε ;... Στάσου να κάμης πρώτα δυο-τρεις μάχης.

— Θα σταθώ, υπολογαγέ μου, θα περιμένω... Και ζήτω ο Αυτοκράτωρ!

Ο Γιάννης γύρισε τότε στην Κατερίνα.

— Λοιπόν τί λέει ο γιατρός; τή ρώτησε. Θάρρησε να γίνω καλά;

— Δυστυχώς, παιδί μου... θα χρειασθούν έξη μήνες...

— Όστε δεν θα... δεν θα πολεμήσω τώρα;

— Όχι, όχι, δεν μπορείς.

— Τί κρίμα!

Κι' ένα δάκρυ ανέβηκε στα μάτια του πληγωμένου.

— Μα δεν χάνεις τίποτα, εξακολούθησε η Κατερίνα. Ο Αυτοκράτωρ σ' έκανε υπολογαγέ!

Πρώτη φορά τίκουγε αυτό ο Γιάννης.

Όταν πρωτύτερα ο Γκριμπαλέ του έλεγε «υπολογαγέ μου», ενόμιζε πως έκανε λάθος.

Η συγκίνησή του ήταν μεγάλη. Έκαμε νάνασηκωθώ, να φωνάζη, να έκφραση τη χαρά του, την ευγνωμοσύνη του· αλλά ξανάπεσε σχεδόν λιγεθυμισμένος.

Ο Γκριμπαλέ, που έβριζε να τον βοηθήσει, τον άκουσε να ψιθυρίζει: «Ζήτω ο Αυτοκράτωρ!»

— Άχι! Έκανε τρομαγμένη η Κατερίνα, και μείς που δεν του το λέγαμε, μα να μη συγκινηθώ!...

Η χαρά όμως δεν σκοτώνει. Ο Γιάννης γρήγορα συνήλθε. Και ζήτησε να του τα διηγηθούν όλα λεπτομερώς.

— Άλήθεια έχω τύχη! είπε μετά τη διήγηση. Να πληρωθώ μπροστά στον Αυτοκράτορα... να με κρατήση ο ίδιος... ά, πολλοί θα με ζηλέψουν... Μόνο που δεν μπορώ να πάω τώρα στον πόλεμο!...

Από ένσκηνη τη στιγμή, ο Γιάννης δεν είχε παρά μια μόνο ιδέα: νάκολούθη τον Αυτοκράτορα νοερώς, αφού δεν μπορούσε να τον ακολουθή σωματικώς.

Έβλεπε τη Λιζούλα και την Κατερίνα να του διαβάζουν όλα τα πολεμικά δελτία, που ο Ναπολέων έστέλνε τακτικά από το στρατόπεδό του. Και μ' ένα χάρτη, απλωμένο στο κρεβάτι του, ο Γιάννης προσπαθούσε να μαντεύη το σχέδιο του άριστρατήγου και την πορεία της επόμενης ημέρας.

Όταν το κατόρθωνε, όταν οι είδησεις επικύρωναν την πρόβλεψή του, ο πληγωμένος κυριευόταν από μια θριαμβευτική χαρά, που τον έκανε να κινήται πολύ και να φωνάζη. Η Λιζούλα ρεβόταν τότε για την πληγή του, που δεν ήταν ακόμα κλεισμένη στην έντελεια. Άλλά δεν κάθαινε τίποτα. Απεναντίας, αυτή η πολεμική να ποδμε συγκίνηση τον ευχαριστούσε, τον ώφελοσε. Και λίγο-λίγο τα χρώματα ξαναγύριζαν στα χλωμά μάγουλά του.

Έτσι ο Γιάννης Καρδινιάκ παρακολουθούσε την καταπληκτική έκείνη πορεία του γαλλικού στρατού, της Μεγάλης Στρατιάς, όπως είχε ονομασθώ από τον Ναπολέοντα. Σε είκοσι μέρες, ήταν συγκεντρωμένη όλόκληρη στις όχθες του Ρήνου, του Μάινου και του Νέκκερ. Στις 26 του Σεπτεμβρη πέρασε το Ρήνο από το Στρατσούργο και τράβηξε μπροστά, για να χωρήση τους Αυστριακούς από τους Ρώσους.

Στις 15 του Οκτώβρη έγινε η μεγάλη μάχη του Στρατάρχη Νεύ και κατόπι η παράδοση όλόκληρου του αυστριακού στρατού στο Ναπολέοντα με τον στρατηγό Μάκ.

— Θαυμάσια φώναζε ο Γιάννης μαθαίνοντας αυτή την είδηση. Σε είκοσι μέρες ο Αυτοκράτωρ κατέστρεψε ένα στρατό από όδόντα χιλιάδες! Άχι, νάμον κι' εγώ!... Μα θα πάω, θα προράσω... Τώρα είμαι καλά. Κι' ο Αυτοκράτωρ δεν θα σταματήσει, παρά στη Βιέννη.

Και, την ημέρα εκείνη, σηκώθηκε από το κρεβάτι, μ' όλα τα παρακάλια της γυναίκας του που φοβόταν ακόμα.

Πραγματικώς, ήταν πολύ αδύνατος ο Γιάννης και γρήγορα κουραζόταν, όταν δεν ήταν ξεπλωμένος στο κρεβάτι. Άλλά σε λίγες μέρες δυναμώσε.

Σχεδόν τον ίδιο καιρό έφθασε και μια άσχημη είδηση: Ο ναύαρχος Βιλνιάβ νικήθηκε από τους Άγγλους στο Τράφαλγκάρ. Ο στόλος του, ύστερ από ηρωικό αγώνα, καταστράφηκε όλόκληρος.

Άλλά κι' ο άγγλικός στόλος είχε πάθει μεγάλες συμφορές. Σκοτώθηκε κι' ο άγγλος ναύαρχος Νέλσον, ο περίφημος.

Τα μέσα του Νοέμβρη, ο Γιάννης έλαβε την άδεια από το γιατρό να πάη στο Παρίσι, για ναποτελειώση εκεί την ανάρρωσή του. Κι' έφυγε από τη Βουλώνη με τη Λίζα και με την Κατερίνα. Ο Γκριμπαλέ είχε φύγει πρωτύτερα με το σύνταγμα του, που διατάχθηκε να ένωθώ με τη Μεγάλη Στρατιά.

Ο Γιάννης, στο Παρίσι, έλαβε γράμμα του από το Άουστερλίτς.

Οι ταχυδρόμοι του Αυτοκράτορος είχαν ήδη αναγγείλει τη μεγάλη αυτή νίκη, που έρχόταν σά μια ίκανοποίηση για την καταστροφή του στόλου και που ο λαός του Παρισιού την πανηγύρισε με μεγάλη χαρά.

Όστε το γράμμα του Γκριμπαλέ δεν μάθαινε στο Γιάννη τίποτα νέο. Τον ευχαρίστησε όμως, τον συγκίνησε πολύ.

— Είναι γράμμα που έρχεται από καίπερα! έλεγε μ'όρζις μπαρούτι!

Ο Γκριμπαλέ, με πολλές άνορθογραφίες, — που του τις διορθώνουμε όμως, — έγραφε:

«Υπολογαγέ μου και όλοι σας, είμαι καλά και το αυτό επιθυμώ κι' εύχομαι για σας.

«Τί κρίμα να μην είναι εδώ ο υπολογαγός μου! Όξιμενε πολύ ευχαριστημένος.

«Εγώ τώρα έγινα στρατιώτης με τα όλα μου. Πολέμησα σά λιοντάρι, καθώς λέει ο δεκανέας μου που έκαμε στην Αγγυκτο σάν και σάς και ξέρει απ' αυτά τα πράγματα...

«Πρέπει να ξέρετε, πως ως το Άουστερλίτς ήμουν στην όπισθοφυλακή κι' αυτό με στενοχωρούσε. Άν και, να πώ την αλήθεια, φοβόμουν λιγάκι. Άμα άκουγα το κανόνι από μακριά, χλωμάζα κι' οι σύντροφοί μου γελοούσαν. Σιγά-σιγά όμως το συνήθισα...

«Έπιτέλους, στις 30 του Νοέμβρη, ξεκινήσαμε με το στρατηγό Καρφαρέλλι για τη μάχη. Ο Θεός βοηθός!

«Ω, τί κρύο που έκανε! Χιόνια στο δρόμο, χιόνια Τρέμαμε. Και το πετσι των δακτύλων μου κολλούσε στην κάννα του τουφεκιού.

«Μά έφθάσαμε. Και σταθήκαμε πίσω από τη Φρουρά, ίσια-ίσια κοντά στο λόγο σας, υπολογαγέ μου.

«Από καί που ήμουν, φαινόταν σ' ένα λόφο η σηνή του Αυτοκράτορα.

«Την 1 του Δεκέμβρη, το βράδυ, ήμουν σκοπός. Άξαφνα, στόν καταυλισμό της Φρουράς, που ήταν φωτισμένος σάν ημέρα, βλέπω τον Κουρεμένο ανάμεσα στους γρεναδιέρους, που αναβαινέρα-πέρα λαμπάδες από άχυρα και φώναζαν σά δαιμονισμένοι: Ζήτω ο Αυτοκράτωρ!

«Δεν μπόρετα να βαστάξω. Άν και μακριά, φώναξα κι' εγώ: Ζήτω ω ω ω!

«—Βρε σύ, που να σε πάρ' η όργή!... Ποιός σου έδωσε την άδεια να μιλάς όταν είσαι σκοπός;

«Γουρίξω, — κόκκαλο! Ήταν ο λοχαγός που έκανε την περιπολία του. Και μου έκοψε μια βιτάρα, για να μάθω, καθώς είπε, να σεβόμαι τον κανονισμό.

«Το πρωί, με τη διάνα, σηκωθήκαμε όλοι κι' ετοιμασθήκαμε. Παράταξη, επίθεωση και πάει λέοντας. Μα τί κρύο ήταν εκείνοι! Και μια καταχνιά! Τίποτα δεν βλέπαμε μπροστά μας.

«Άξαφνα σηκώνεται ο ήλιος κι' η καταχνιά φεύγει σά να την έφύσησαν. Και βλέπω, σ' ένα λόφο, τον Αυτοκράτορα με το επιτελειό του, βλέπω αξιωματικούς να φεύγουν καλπάζοντας, βλέπω παντού στρατό, βλέπω κανόνια... Κι' αντίκρυ, ξεχωρίζω τους Ρώσους σά γραμμές μαύρες,

πυκνές — πυκνές, ως που έφθαγε το μάτι.

«Τό θαύμα μ' έφοβισε λιγάκι. Μα είπα μέσα μου: Είμαι στρατιώτης, δεν πρέπει...

«Ο διοικητής μου Ζολιμποά (που καθώς μου είπε, σάς χρωστά ένα μάτσο σπερματόστρα,) ήταν κοντά μου.

«— Έ, στρατιώτη! μου κάνει πίνεις ένα ποτηράκι στην υγεία του Γιάννη Καρδινιάκ;

«— Ευχαριστώ, του κάνω.

«Ήπια ένα ρώμι στην υγεία σας και ξεκινήσαμε. Δεν λίγο αρχίζουμε τα κανόνια. Ποτέ μου δεν είχ' άκουσει από τόσο κοντά. Τί τρομαχτικό που είναι! Μ' έζωσαν ανατριχίλες κι' η καρδιά μου έκανε τικ-τάκ...

«Έπειτα το τουφεκίδι. Πώ, πώ!... Έκει ήθελα να σάς είχα, υπολογαγέ μου!

«Ήμαστε μπροστά σ' ένα χωριό που το λένε Πράτσεν. (Έτσι άκουσα να το λένε, μα δεν είμαι και βέβαιός γιατί όνόματα είν' αυτά που άκούει κανείς εδώ...) Σ' αυτό το χωριό ήταν, λέει, οι δυο Αυτοκράτορες, ο Ρώσος κι' ο Αυστριακός.

«— Ήρθε κι' η σειρά σου, Γκριμπαλέ! είπα τότε με το νού μου. Κουράγιο και προσοχή!

«Άκολουθούμε το 14ο και το 10ο σύνταγμα. Και σε λίγο δεν ξέρω κι' εγώ πώς, ανοίγουμε και μείς το τουφεκίδι με τους Ρώσους, που έμοιάζαν σάν αγριάνθρωποι με τα μυτερά καπέλλα τους.

«Στην αρχή, τρώγαμε τουφεκίδες από πίσω. Οι κατεργάρηδες μείς είχαν περικυκλώσει!

«Μια σφαίρα μου παίρνει το σκούφο μου. Κι' αυτό με θυμώνει.

«— Άι στο διάβολο φωνάζω. Άρκουδες! Ζήτω ο Αυτοκράτωρ!... Έμπρός!.

«Κι' άμέσως πάνει το τικ-τάκ της καρδιάς μου. Τρέχω μπροστά, όρμώ, κάνω έφοδο και κυριεύω το χωριό. (Όχι μονάχος μου δηλαδή, αλλά μαζί με όλους.) Και δεν δίνω πεντάρα ούτε για το τουφεκίδι, ούτε για το κανονίδι.

«Καθώς μπαίνω σ' ένα περιβόλι, μάμ! μουρχειται μια πιστολιά κατάμουτρα. Ευτυχώς δεν με σκοτώνει. Μου κλείει μόνο τ' ώραλο κόκκινο μουστάκι. Ήτον ένας Ρώσος αξιωματικός. Του ρίχνουμαι, τον ζαλιζώ με μια κοντακιά, τον τσακύνω και τον πάω πεσκέσι στο διοικητή μου.

«Υστερα, δεν ξέρω καλά-καλά τι έγεινε, παρά μόνο πως η μάχη εξακολούθησε λυσσολέα. Στο τέλος, ο Αυτοκράτωρ έπρόσταξε ναρχίσουν κανόνια τους βάλτους, που ήταν παγωμένοι. Φυσικά ο πάγος έσπασε κι' οι Ρώσοι έπεσαν μέσα στο νερό. Τί ψυχρολουσία, υπολογαγέ μου!

«Αυτή είναι η μάχη του Άουστερλίτς, που την είδα με τα μάτια μου και περηφανεύουμαι πως έλαβα μέρος.

(Έπειτα συνέχισα) ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ [Κατά το Γαλλικό του λοχαγού Danrit]

ΣΚΙΤΣΑ

«Ότι θυμάμαι απ' τα πρώτα μου χρόνια, είναι ένα γαλάζιο. Υστερα γίνεται θάλασσα. Υστερα λιγοστά άσπρα καρβάνια, μικρά, σά χαρτίνα, που πάνε μπροσπίσω, άπάνω σ' τα νερά... Θυμάμαι ακόμα μερικά θεόρατα ήλιότρόπια, λίγα κόκκινα γεράνια, με τα πλατιά φύλλα τους όλο κλωστές — κλωστές, τα θυμάμαι να σαλεύουν άλαφρά σ' τον ήλιο.

Στη δεύτερη σηνή, είναι η γιαγιά: βουτημένη σ' το κλαφάρικο φώς ενός μεσημεριανού ήλιου του φθινοπώρου, άλθεθι, άλθεθι το μάλο του καφέ, ώρες άτελείωτες, κι' εγώ σπαταίνω κοιτώντας το δρόμο που είναι γεμάτος λάσπη απ' τις βροχές. Τη θυμάμαι άκόμη, θαμπή άνάμεσα σ'την άχνη του λιθανιού, που τρεμουλιάζει σ'το φώς, να θυματιζώ και να προσεύχεται. Τη μονότονη, παρατεταμένη φωνή του κουλουριζή σ'το δρόμο, το γαλατά με τις κατσίκες, το ποτήρι με το γάλα που ξεχειλίσε κι' είχε τον ήχο του άφρού που λιώνει σ'την άμμο. Υστερα το γάλα κι' οι κατσίκες γίνονται ένα άρνάκι: ένας κόμπος που τρέμει σ' όλα του τα πράσινα στάχυα, ένα άρνάκι που βόσκει, κι' έμεις που κόβουμε παπαρούνες.

Θυμάμαι το καινούργιο σπίτι. Πριν να μετακομίσουμε, πήγαμε εγώ κι' ο αδελφός μου και φέραμε βόλτα όλες τις κάμαρες: ο αδελφός μου κρατούσε ένα φωμί κι' εγώ την εικόνα της Παναγίας. Για θυμήσου και τη γάτα! Δεν ήθελε νάρθη σ'το καινούργιο σπίτι, δεν την έμελε να φοφήση σ'το παλιό τήν κουκουλώσαμε μ' ένα πανι μαύρο, μα τίποτα, πάλι έκανε πίσω και μείς έφευγε. Δεν τη βάξαμε καλύτερα στο κοφίνι: Έμεινε στο παλιό σπίτι κι' όταν ξαναπήγαμε, την είδαμε άγνώριστη, άγρια, να λούζεται στην καμινάδα, χωρίς να θυμάται ούτε τ' όνομά της, «Λουίζα, Λουίζα!»

Τα παιγνίδια μου, ένα σωρό, σκόρπια χάρμα και σά τραπέζια: σιδηρόδρομοι, άποθήκες, σταθμοί, ένα όργανο, μια φυσαρμόνικα, ένα αυτοκίνητο, κι' ανάμεσα τους εγώ και μια μικρή μου φιλενάδα, η κερη της σπιτονοικιαράς μ' έρωνάξε πάντα «αυτέ!» με τα χείλις της τα μισανογμένα, που έφεγγαν σάν κοκκινε σκαρμαέλες. Κάποτε μαλώναμε, μια φορά κάθησα σ'τη γωνία κρυφά και της έριξα πέτρες.

Έπειτα η αύλαία είναι η πόρτα που ανοίγει σ'το περιβόλι: ήσυχα άπογεματινή έρημιά, όλα άκίνητα και όμως είναι σάν κάτι να βουίξη και σ'το περιβόλι, και σ'τις κάμαρες, και σ' όλον τον άέρα: δυο μεγάλα τριαντάφυλλα ανασηκώνονται όλοστρόγγυλα άνάμεσα στην πρασινάδα· έχουν την άνάταση του ανθρώπου που άνασηκώνεται σ'τις φτέρνες. Λίγο νερό τρέχει απ' τη βρύση σ'τ' αύλακι, που σαλεύουν μακρουλές βδέλλες· βαρέλια με λουλούδια,

πελαργόνια ξερά, που το φθινόπωρο σαλεύει τα φύλλα τους: το φθινόπωρο είναι σ'τη δόξα του, τα τριαντάφυλλα πεθαίνουν, είν' όριμα πιά για να πεθάνουν. Οι πεταλούδες, με πέταμα ρυσταλισμένο, φέρνουν γύρους σά δερμένες με κλωστή που δεν φαίνεται. Όλα τα πράγματα βγαίνουν ήχοι: το λέω σ'τη γιαγιά και δεν το πιστεύει: μα η γιαγιά δεν άκούει πιά καλά· δυσκολεύεται ν' άφογκραστή και τους κρότους που κάνει το σφυρί σ'τα βαρέλια του μούστου και που χτυπούν διπλοί απ' την ήχώ, ά ένας πίσω απ' τον άλλο. — Άμα σ'τάνω σ'αυτήν την εικόνα, θέλω να τη σταματώ πολλήν ώρα τα θυμάμαι όλα, μόνο που δεν μπορώ να θυμηθώ πιά τους ήχους έκείνους του περιβολιού. Τ' άγαπούσα πάντα το φθινόπωρο.

Κι' αυτό το φθινόπωρο το καλό, το μαλακό, και τ' άλλο το κακό, το άγριο, με τις κλαμμένες μέρες που στάζανε σ'την αύλη, σ'τα τζάμια, σ' το πεζοδρόμιο και που μείς φωνάζαν ακατάπαυτα να μπορούμε μέσα τα δένδρα στενάζαν άλαφριά σ' τον τουσχετερό άνεμο που φέρνει όλο στάλες-στάλες, σκεπασμένα από έναν αύρανό θολό· ξεφυλλες βέργες τους χαρκαίνουον άπάνω σ'την καπνιά.

Ήσυχα ήσυχα καταβαίνει όλη αυτή η βροχή, ξεπλύνοντας τις γλάστρες, μουλιάζοντας το χώμα· λίγοι διαβάτες είναι τόσο άστείοι καθώς άνασηκώνουν τα ρούχα τους για να πηδήσουν τις λακούβες· γυναίκες φτωχές, σκυφτές, μπουμπουλωμένες σ'τα μαντήλια τους, κρύβουν κάτω απ' το σάλι πετσέτες βρεγμένες ή καλαθάκια με τις τελευταίες ντοματές του μαντέλι.

Κι' ύστερα έρχεται η νύχτα, δίχως να φύγη η βροχή. Ο ύπνος μας δεν θέλει πιο καλό νανούρισμα απ' τον δυναμωμένο ήχο της που κτυπά μεταλλικά σ'τα κεραμιδιά, σ'τις σκάρες, σ'τους κουβάδες, σ' τις ύδρορβες. Μέσα σ'την κάμαρα, μια άπαλιτατη σκιά τα εικονίσματα γεμάτα μυστήριο και του κρεμαστού καντήλι· ζυγιάζεται μπρος τους σάν ένα μεγάλο γαλάζιο άστρο. (Σάν ζωή και σάν όνειρο.)

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΚΥΚΛΑΜΕΣ
Αέλινα πέμετο (Βροχή)

Πώς πέφτουν της βροχής οι στάλες. Στη διφασμένη άπάνου γή. Που ανοίγει άμετρος άγκάλες.

Νερό να πιη και να χορτάση. Μ' όση λαχτάρα στην πηγή. Πάει ο φτωχός να ξεδιψάση.

Περάτης μ' όση πάμς ακόμα. Κι' έμεις στη Γνώση άποθυμία: Φοιγμένο της ψυχής το στόμα.

Της Γνώσης καρτεράει τη πόρτα. Να πιη και μείς σ'την έρημιά. Ν' άνθίσουν σ'ράχια πλουτοφόρα.

ΙΩ. Μ. ΠΑΝΑΓΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Η ΛΙΝΑ ΣΤΟΝ ΜΠΑΜΠΑ

Χρυσή μου Μπαμπά,

Ένας μήνας έχει περάσει που λείπεις μακριά από μέε κι' ακόμα, φαίνεται, θα κάνεις πολλόν καιρό να γυρίσεις πάλι κοντά μας. Και σ' έχουμε τόσο επιθυμήσει κι' εγώ κι' η μαμά! Όλη μέρα για σένα μιλούμε, πώς να περνάς. Το βράδυ μάλιστα μετά το φαγητό, στην κάμαρα της μαμάς, που τώρα τελευταία ή καιμένη είναι, δλο κι' αδιάθετη, δεν έχουμε άλλη κρυβέντα:

—Αυτή την ώρα που να βρίσκεσαι;— Θα πρῶν στο ξενοδοχείο.—Όχι, θα διπλώνη με πολλά-πολλά χαρτιά, για να μη σπάση, μια κούκλα του Αγίουσά σήμερα το πρωί για τή Λινούλα του κι' ετοιμάζεται να τῆς τῆν στείλῃ!—Κι' ένα βιβλίον χοντρό για σένα! Να που φταρνίζεσαι; σένα θυμάται!

Η μαμά όμως τώρα με τῆν ἀρώστικα της νυστάζει πολύ γρήγορα τῆν καληνυχτιῶν τότε κι' αὐτή με φιλάει διπλές φορές, μία ἀπ' αὐτή τῆν ἴδια και μία ἀπό σένα, καθὼς μου λέει: πῶς τῆς ἀφίσεις παραγγέλια τῆν ἡμέρα που ἔφυγες. Ἀφού τῆ φιλήσω κι' εγώ διπλά για τὸν ἴδιο λόγο, πηγαίνω στήν καμινούλα μου. Λείπεις όμως καλέ μου μπαμπά, να με κοιμήσης τραγουδώντας μου σιγά-σιγά κάποιον τραγουδιό δμορφα... Ἄχ, πότε θα ξανάρθῃς! Η καιμένη ή κυρά Λένη που ἔρχεται να με γδύσει, και να με σκεπάζῃ, δεν ξέρει να μου πῆ τίποτα; τῆς εἶπα, μου λέει, ξεχασμένα τα τραγουδιὰ που ἤξερε στα νιάτα τῆς. Μόνο παραμύθια θυμάται! ἄν όμως τα παραμύθια εἶναι ὠραία τὰ χειμωνιάτικα ἀπογεύματα, κοντά στη σόμπα, να τακούη κανείς ψήνοντας στή χόβολη και πρῶγοντας κάστανα, τὸ βράδυ δὲν μ' ἀρέσουν διόλου; εἶναι πολύ τραμαχτικά. Προτιμῶ τὰ τραγουδιὰ τὰ ἡσυχὰ που σοῦ κλείνουν ἀπαλά με τὸν ἦχο τους τὰ μάτια:

Ἀναγκάζομαι λοιπόν να ναουριστῶ μόνη μου, ὅπως τὰ μικρὰ παιδάκια στήν κούνια τους, κι' ἀρχίζω να τραγουδοῦ σιγά-σιγά. Γελᾷς, εἰ, κι' όμως, δεν ξέρω κι' εγώ γιατί, όταν τελειώσει τὸ τραγουδιὸ που κάθε βράδυ σοῦ μου τραγουδοῦσες, τὰ μάτια μου εἶναι γεμάτα δάκρυα. Φαίνεται πῶς καθώς τραγουδοῦ, τὰ δάκρυα κατρακυλοῦν μόνα τους και τρέχουν. Κρύβουμαι όμως δσο μπορῶ, μήπως με ἴδῃ ή κυρά Λένη και τὸ πῆ τῆς μαμάς κι' αὐτῆ νομίσῃ πῶς κλαίω.

Συχνὰ πηγαίνουμε με τῆ μαμά περίπατο στήν ἐξοχή ἔξω ἀπὸ τῆν πόλῃ τότε ρωτάω τῆ μαμά, ἂν εἶμεθα πῶ κοντά σου, ἀλλὰ ἐκείνη κουνάει λυπημένα τὸ κεφάλι και δὲν μελάει; φαίνεται πῶς θὰ βρισκοναί σε πολλὸ μακριὰ μέρα, ἀφού και τὰ γράμματά σου κάνουν τῶσες μέρες για νάρθουν.

Ἐχουμε γιορτῆ μεγάλη τῆν ἡμέρα που θὰ μᾶς γράψῃς! Μόλις κτυπήσῃ ταχυδρόμος τῆν πόρτα κάτω, κατρακυλώ βιαστικά τῆ σκάλα, παίρνω τὸ γράμμα σου και ξαναεβαίνω ή μαμά τὸ ἀναίγει και διαβάει δυνατὰ ὥστε ν' ἀκούω κι' εγώ, γιατί μόνη μου δὲν μπορῶ να διαβάσω τὰ γράμματά σου; γράφεις τόσο μικρὰ και μπλεγμένα! Μόνο τὸνομά μου καταλαβαίνω δπου γράφεις και στὸ τέλος τὰ φιλιὰ που μου στέλνεις.

Τὰ δικὰ μου γράμματα πιστεῦ να τὰ βγάλῃς, δσο κι' ἂν τὰ κοροϊδεῖς ὁ Μίμης ὁ ξάδελφός μου, που πηγαίνει τῶσ χρόνια στὸ σχολεῖο και κάνει τὸν πολῦζερο. Ἐγώ δυο μέρες που κάθομαι και σοῦ γράφω, κάνω μεγάλα-μεγάλα γράμματα για να τὰ διαβάσης καλύτερα.

Ἐδῶσ τοῦ Μίμηνα μου διορθώσῃ τὰ λάθη μου κι' αὐτὸς μου εἶπε να μὴ γράφω ἄλλοτε μπαμπά, ἀλλὰ "βασατέ μοι πατερ, — κι' εγώ καλά-καλά δὲν ξέρω τί μου εἶπε! Μπορεῖ αὐτὰ να εἶναι πῶ σωστά, ἀφού τὰ ἔμαθε στὸ σχολεῖο, ἀλλὰ εγώ εἶμαι μικρὴ ακόμα και μ' ἀρέσει καλύτερα να γράφω ὅτι μοῦρχεται να σοῦ πῶ με τῆν καρδιά μου, ἀπλά-ἀπλά ὅπως θὰ σοῦ μιλοῦσα ἂν ἦσούν ἐδῶ τώρα μπροστά μου.

Ὁ Μίμης πάλι μου εἶπε ὅτι πρέπει να σοῦ στείλω κι' εγώ κάποιο δῶρο ἀπὸ τὰ χέρια μου, ὅπως στέλνεις και σὺ σὲ μένα. Ζήτησα ἀπὸ τῆ μαμά να μου δώσῃ ἕνα μαξιλάρι να σοῦ κεντήσω, μ' αὐτῆ μου εἶπε πῶς εἶμαι πολύ μικρὴ ακόμα για τέτοιες δουλιές. Πολὺ λυποῦμαι που δὲν ἔχω τίποτα να σοῦ στείλω, ἀλλὰ για τῆν ὦρα τι ἄλλο μπορεῖς να περιμένῃς, μπαμπάκα μου, παρά χιλια, ἕκατό φορές χιλια φιλιὰ ἀπὸ τῆν

Λινοῦλα σου; I. Θ. ΚΑΚΡΙΑΝΣ ΑΘΗΝΑΪ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΑ "ΗΜΙΤΕΛΗ"

Διαπηχοί μου, ΑΜΠΡΟ παιδι ὁ Σπυράκης; —ὅπως τουλάχιστο μᾶς τὸν ζωγραφίζει ένας φίλος μου; Ἀγαθὸ, ἔξυπνο, με χρυσή καρδιά και μ' εὐπόρους γονεῖς. Θα μποροῦσε νατῶν εὐτυχισμένο και ζηλευτό. Μα ἔχει ἕνα ἐλάττωμα, ἕνα μεγάλο ἐλάττωμα που μῆθενίζει ὅλα του τὰ πρῶτερῆματα: "Ὅτι καταπιάνεται, —και στήν ἀρχῆ με πολύ ζῆλο, — γρήγορα τὸ βρῆται και τῆρνεϊ. Φιλομάθεια κι' ἐπιμέλεια ἔχει. Δὲν ἔχει όμως κι' ἐπιμονή. Παραδείγματα γάρῃ, στὸ σχολεῖο. Ἀρχίζει τὸ χρόνο τὸν λαμπρὰ. Μελετᾷ και, ἔξυπνος καθὼς εἶναι, κάνει θαύματα. Οἱ καθηγη-

ταί του μένου κατευχαριστήμενοι: «Μπαράβα, Σπυράκη, ὠραία!» Ἀλλὰ σιγά-σιγά, ὁ ζῆλος μαραίνεται. Ὁ Σπυράκης δὲν μελετᾷ πιά. Και στὸ τέλος τοῦ χρόνου, αὐτὸς που ὄλοι ἔλεγαν πῶς θα πάρῃ ἀρίστια, μόλις προβιβάζεται μ' ἕνα μετριότατο βαθμό. Λίγο ακόμα και θάμνε στήν ἴδια τάξῃ!

Κάποτε, —μᾶς διηγείτῃ ὁ φίλος του, που τὸν ἀγαπᾷ πολύ, —ἀποφάσισε να ἐγγραφῆ και στήν Καλλιτεχνικὴ Σχολή. Ἀλλὰ κι' ἐκεῖ ὁ μεγάλος ζῆλος του δὲν ἐβάσταξε παρά λίγους μήνες. Και φυσικά δὲν μπορεσε να μάθῃ τίποτα. Ὅπως ἄλλως τε πάντα και παντοῦ. Κάθε του μελέτη, κάθε του ἐργασία, μικρὴ ή μεγάλη, τῆν ἀφίνει στή μέση. Κι' ἂν πῶς στήν κάμαρά του, θα ἴδῃς ἐδῶ ἕνα ἔργο ζωγραφικῆς, ἀρχισμένο πρὸ δύο ἐτῶν, ἀτελειώτο και κατασκοπισμένο; ἐκεῖ ἕνα Ἡμερολόγιο, ἐγκαινισμένο πρὸ καιροῦ, ἀλλὰ που μόνο οἱ τρεῖς πρῶτες του σελίδες εἶναι γραμμένες κι' ἕνα σωρὸ ἄλλα πράγματα ἡμιτελῆ. Τίποτα τελειωμένο.

Τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ ὁ φίλος τοῦ Σπυράκη τὸνομάζει ἀστασία. Ἀλλὰ δὲν πιστεῦω νῆνα τὸ καθαυτὸ του ὄνομα. Ἀστατός εἶναι κεῖνος που ἀλλάζει κάθε τόσο ἰδέα, γνώμη, ἀσχολία, ἐργασία, ἐπάγγελμα. Ἄλλ' αὐτὸς μ' ὀρεῖ και να μὴν ἀφίνει τὰ ἔργα του ἡμιτελῆ. Τὸ ἐλάττωμα όμως τοῦ Σπυράκη εἶναι ἐλλειψίς ἐπιμονῆς στὸ κάθε τι. Ἡ διαφορά εἶναι λεπτή, ἀλλὰ εἶναι μιὰ διαφορά. Ἐρῶ ἀστᾶτους που καταπίσθησαν πολλὰ και διάφορα, μα που ὁ ζῆλος τους για τὸ καθενα βᾶσταξε κάμποσο και κάτι ἔμαθαν και κάτι ἔκαμαν.

Ὅσοι ἔχουν όμως τὸ ἐλάττωμα τοῦ Σπυράκη, δὲν ἔκαναν τίποτα ποτέ. Ἐγᾶμισαν τὸ νοῦ τους, τῆν κάμαρα τους, τὸ σπῆτι τους, τῆ ζωῆ τους ἀπὸ πράγματα ἡμιτελῆ, ἀχρηστὰ. Ἀπὸ πράγματα που τὰ βλεῖπεις κι' αἰσθάνεσαι τῆ βαρύτερη μελαγχολία.

Ἄχ, αὐτὰ τὰ ἡμιτελῆ!... Πῶσα παιδιὰ, ἀγόρια και κορίτσια, δὲν ξέρω με τὸ ἴδιο ἐλάττωμα. Κι' εἶναι τὰ περισσότερα «παιδιὰ με γονεῖς εὐπόρους» ὡς τὸ Σπυράκη. Γιατί αὐτὰ, φαίνεται, εἶναι πῶ ὑποκείμενα στὸ ἐλάττωμα. Ἐπειδῆ δὲν τοὺς λείπει τίποτα, ἐπειδῆ δὲν ἔχουν ἀνάγκη, νομίζουν πῶς μποροῦν να μὴν καταβάλουν καμμιὰ προσπάθεια για να διαρκῆ ὁ ζῆλος κι' ἡ ἐπιμονή τους. Ἀλλὰ δὲν εἶναι γενικὸς κανόνας. Και πῶς φτωχό-παιδα δὲν εἶδα ἀνυπόμονα, ἀκατάστατα, ἀψίχορα, νᾶρχίζουν με ζῆλο ἕνα μάθημα, μιὰ ἐργασία, κι' εἶπειτα, σε λίγο, να τὰ βαριεῶνται και να τᾶφνουν. Και μάλιστα πολλὰ μαθήματα και πολλές ἐργασίες μαζί!...

Ἐρῶ, παραδείγματος χάριν, ἕνα κορίτσι. Τὸ τι ἄρχισε στή ζωῆ του, δὲν λέγεται! Γαλλικά, γερμανικά, ἀγγλικά, ἰταλικά,

κιάνο, βιολί, ζωγραφικὴ, φωτογραφικὴ, πλαστικὴ, πυρογραφία. Συλλογὴ γραμματοσήμων, ὅτι θέλετε. Μα δὲν μου λέτε και τι ἔτελεῖω σε ἀπ' ὅλα αὐτὰ; Ὅλα, μέσα τῆς ἡ ἀπέξω τῆς, ἡμιτελῆ. Κι' ὅπως στήν κάμαρα τοῦ Σπυράκη, εἶσι και στή δικῆ τῆς δὲν βλεῖπεις παρά ἀρχισμένα κεντήματα, ἀρχισμένες δαντέλες, ἀρχισμένες ζωγραφικῆς, ἀρχισμένα τετράδια, ἀρχισμένα λευκώματα, ἀφισμένα ἐργαλεῖα, ξεχασμένα μηχανήματα. Ἡ κάμαρα αὐτοῦ τοῦ κοριτσιοῦ θα μποροῦσε να ὀνομασθῆ Μουσεῖον Ἀτελείας. Και σᾶς βεβαιῶ πῶς δὲν ὑπάρχει θλιβερότερο θέαμα στὸν κόσμῳ!

Γιατί δὲν μπορεῖ κανεῖς να μὴ συλλογισθῆ ἐκεῖ — μέσα πῶσος καιρός ξοδεύθηκε ἄδικα, πῶσος κόπος, πῶσος ζῆλος, στήν ἀρχῆ μεγάλος, και πῶσα χρήματα... Ὡ, και, τὰ ἡμιτελῆ αὐτὰ, τὰ ἀχρηστὰ, ἀντιπροσωπεύουν κάποτε ὀλάκληρη περιουσία, σκορπισμένη εἶσι, χαμένη. Κι' ακόμα θλιβερότερο να συλλογίζεται κανεῖς, πῶς αὐτῆ ή κάμαρα, αὐτὸ τὸ Μουσεῖο εἶναι ἡ πιστῆ εἰκόνα ἕνος μυαλοῦ, ὅπου ἡ ἴδια ἀτελεία, ἡ ἴδια ἀκαταστασία κι' ἡ ἴδια ἡμιμάθεια βασιλεύει!...

Ἐχω παρατηρήσει, ὅτι τὸ φόβερό αὐτοῦ ἐλάττωμα κυριεῖται τὰ παιδιὰ ἀπὸ πολλῆ μικρῆ ἡλικία. Ὁζᾶλεγε κανεῖς ὅτι μερικὰ τὰ ἔχουν ἐμφύτο. Ἀλλὰ και γι' αὐτὸ πρέπει να χτυπιέται νωρίς. Τὸ παιδιὸ πρέπει να μαθαίνει πῶς κάθε τι που ἄρχίζει, ὀφείλει να τὸ τελειῶνῃ. Ὅχι ἡμιτελῆ πράγματα, — ἀπὸ τὰ μικρότερα ὡς τὰ μεγαλύτερα. Και προπάντων ὄχι παρά πολλά μαζί. Γιατί κάποτε ἡ πληθώρα αὐτῆ δυγαμώνει τὸ ἐλάττωμα. Ἄς μάθῃ τὸ παιδι, πῶς δὲν εἶναι δυνατό να τὰ κάνῃ ὀλα διαμιάς. Ἐνα — ἕνα, με τῆ σειρά του και με τῆν ὦρα του. Και προπάντων με μέθοδο, με τάξῃ, με σύστημα, μ' ἐπιμονή. Μόνο δταν ἡ τάξῃ αὐτῆ γίνῃ συνήθεια, μπορεῖ κανεῖς να κάνῃ και πολλὰ πράγματα μαζί, χωρίς φόβο να τᾶφνῃ ἡμιτελῆ.

Πολλοὶ ἀποροῦν μαζί μου: πῶς βρίσκω καιρὸ να κάνω τόσα πράγματα; Να σᾶς πῶ λοιπόν τὸ μυστικόν μου; Με πολλὸν κόπο, με μεγάλη προσπάθεια, συνήθισα ἀπὸ νέος να μὴν ἀφίνω τίποτα ἀτελειώτο. Ἀμα ἀρχίσω κάτι τι, δὲν ἡσυχάζω ἂν δὲν τὸ τελειῶσω. Μα κι' ἂν πρόκειται να μὴ σᾶω, να μὴν κοιμηθῶ, θα τὸ τελειῶσω. — Ἐτσι να κάνετε και σεῖς; ἀρχινώντας ἀπὸ τὰ πῶ μικρὰ, ὡς τὰ πῶ μεγάλα.

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΙΩΝ

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ψαράκι που δτι να βρεθῆ. Ὁρέγεται να τὸ γευθῆ. Και μεσ' στὸ σῆμμα τὸ βαθὺ κωνηγητὸ του κάνει. Μιὰ μέρα θενὰ γελασθῆ. Ἀπὸ τᾶν γκίστροι θὰ πιασθῆ. Και θάμνη στο τηγανί (Βιζυηνός)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ JULES VERNE ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΑ' (Συνέχεια)

Μιὰ στιγμή, ὁ κ. Ζερμάττ σκέφθηκε να τῆς μεταφέρῃ με τῆ βάρκα στήν ἀκτῆ τοῦ Φαλκενχόρστ. Ἀλλὰ τι θὰ γίνονταν τὰ κακόμοιρα πλάσματα, ἀφού κυριεῶνταν τὸ νησάκι, ἂν οἱ ἄνδρες δὲν μποροῦσαν να πᾶνε να τῆς βροῦν; Ἐπειτα κι' αὐτῆς οἱ ἴδιες με κανένα τρόπο δὲν ἤθελαν να τοὺς ἀποχωρισθοῦν.

Σὲ λίγο, κρότος βημάτων τοὺς ἔκαμε να καταλάβουν πῶς οἱ ἄγγιοι περνοῦσαν ἀπὸ κάτω, σε ἀπόσταση ἕκατό περίπου μέτρων.

Ἦταν ὁ πρῶτος γάμος που γίνονταν στή Νέα Ἑλβετία...

Ἡ ὦρα ἦταν τέσσερις. Ὁ κ. Ζερμάττ, ὁ κ. Οὐόλστων, ὁ Ἐρνέστος, ὁ Φραγκίσκος, ὁ Τζέιμς, ὁ ναύκληρος, ὀπλισμένοι με καραμπίνες, ἦταν ἔτοιμοι να πυροβολῆσουν, ἐνῶ ὁ Φρίτς κι' ὁ Τζᾶκ, με τὸ φυτίλι ἀναμμένο κοντὰ στὰ δυὸ κανονάκια, δὲν περιμεναν παρά τῆν κατάλληλη στιγμή, για να βάλουν φωτιὰ και να σκορπίσουν παντοῦ μυνδράλια. Ὅταν οἱ μαῦρες σκιές φάνηκαν στῆς πρῶτες λάμψεις τῆς ἡμέρας, ὁ πλοίαρχος Γκούλδ, με σίγησῃ φωνῆ, ἐπρόσταξε να πυροβολῆσουν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐπεισαν ἕπτὰ ὀκτὼ πυροβολισμοί, που τοὺς ὑποδέχθησαν φρικτὰ ξεφωνητὰ. Ἀποδειχῆ πῶς πολλές σφαῖρες εἶχαν βρῆ στο σισρὸ. Ἐι θὰ ἔκαμαν τώρα οἱ ἄγγιοι, Τρομαγ-

μένοι, θὰ τὸ βάσαν στή φευγάλα; Ἡ θυμωμένοι, θὰ προσπαθοῦσαν να κυριεῶνουν τὸ βουναλάκι μ' ἔφοδο;

Οἱ καραμπίνες ξαναγεμισθησαν στή στιγμή. Και τὰ κανόνια ἦταν πάντα ἔτοιμα να βροντήξουν, ἂν οἱ ἐπιδρομεῖς ἐτολμοῦσαν τὰ περᾶσουν τὸ διάστημα που τοὺς ἐχώριζε ἀκόμη ἀπὸ τὸ βουναλάκι.

Τρεῖς ἀπόπειρες ἔγειναν ὡς τῆν ἀνατολῆ που ἦλιου. Ἀποκρούσθησαν ὄλες. Με τῆν τελευταία όμως, καμμιὰ εἰκοσάρια ἀραπάδες κατᾶφεραν να σκορφαλώσουν στή ραχῆ τοῦ μικροῦ βουνοῦ. Ἄν και πολλοὶ ἀπ' τοὺς συντρόφους τοὺς εἶχαν πληγωθῆ θανάσιμα, οἱ καραμπίνες δὲν ἦταν πῶ ἰκανῆς να τοὺς σταματήσουν() και, ἂν δὲν ἐπαφῆν δυὸ κανονίες ἀπὸ τὸ πυροβολεῖο, οἱ ἔχθροι θὰ ἐκυριεῶν και τὸ ὑπόστεγο, τὸ τελευταῖο καταφύγιο.

Τὸ πρῶτῃ, ἡ συμμορία ὀλη ἀποτραβήθηκα κάτω ἀπ' τὰ δένδρα, κοντὰ στήν ἀποθήκη, κι' ἐπερίμενε ἕως τῆν ἐρχομένη νύκτα για να ξαναρχίσῃ τῆς ἐπιθέσεις.

Δυστυχῶς, ὁ κ. Ζερμάττ κι' οἱ δικοὶ του εἶχαν ξοδεῖσει πολλὰ φυσέκια. Ὅταν δὲν θὰ τοὺς ἔμεναν παρά τὰ μυδράλια κι' οἱ σφαῖρες τῶν κανονιῶν, που δὲν μποροῦσαν όμως να τὰ στρέψουν πρὸς τῆ βάση τοῦ βουνοῦ, πῶς θάταν δυνατό να ἐμποδίσουν τοὺς ἄγγιους να ναιθοῦν στήν κορυφή;

Ἐγεινε τότε συμβούλιο, για να ἐξετασθῇ ἡ κατᾶσταση ἀπ' ὄλες τῆς μεριές. Ἄν, μ' αὐτοὺς τοὺς ὄρους, δὲν ἦταν τρόπος να παραταθῇ πολὺ ἡ ἀντίσταση, δὲν μποροῦσαν όμως να φύγουν ἀπὸ τὸ νησάκι τοῦ Καρχαρία, να φθάσουν στήν ἀκτῆ τοῦ Φαλκενχόρστ, να ζῆτῆσουν καταφύγιο στὸ ἐσωτερικό τῆς Νέας Ἑλβετίας, ὀ-

ποῦδήποτε, κι' αὐτῆ τῆ φορά ὄλοι μαζί!... Ἡ μὴν ἦταν προτιμότερο να ἐπιτεθοῦν ἐναντίον τῶν ἀγγίων, να τοὺς ριχθοῦν με τῆς καραμπίνες, να ὀφελῆθοῦν ἀπὸ τῆν ὑπεροχῆ τοῦ ὄπλου τους, και να τοὺς ἀναγκάσουν να μποῦν πάλι στῆς πρῶτες;... Ἀλήθεια, οἱ ἄγγιοι δὲν εἶχαν παρά ῥόπαλα, τόξα και βέλη. Ἦταν όμως ἕκατό. Κι' ἐννιά ἄνθρωποι θα τοὺς ἐφόδιζαν τόσο, ἔστω και ὀπλισμένοι με καραμπίνες;

Τῆ στιγμή ἐκείνη, ὡς ἀπάντησῃ ἰς αὐτῆ τῆ σκέψη, ἀκούσθησαν σφυρίγματα ἀπὸ βέλη, που ἔφθασαν και καρφώθησαν στή στέγη τοῦ πυροβολείου, χωρίς εὐτυχῶς να πληγῶσουν κανένα.

(Ἐπειτα συνέχεια) (* Ἰδὲ εἰκόνα 39 φύλλου, σελ. 309.

***Ατλαντικός** (ελαβα τας 10 δρ. και σου δυο εα λογαριασμοί) Κυκλαδικήν ***Ακτινή** (ψευδώνυμα μπορεί να πάει κανείς στα θέλη) ***Στο Ραβερνιά** (τους διέγραψα, έστειλα) ***Γαλάζιον Ουρανόν** (και τα δύο δηλαδή, από λίγα που σου ένεκρήθησαν, δεν εκληρώθη ως τώρα παρα εκείνο που είδες, μα έχουμε καιρό) ***Ρετιμι** (δχι, αυτό δεν επιτρέπεται και δεν μπορεί να κάνει έξαρση) ***Μάριον Γ. Μητρ.** (έστειλα 31-39) ***Ανθεμίδα** (και, τι ώρα τα πακοθεσία) ***Σοφία δα-Μολίν** (ώραίο το γράμμα σου δχι, διορθώσεις στις απαντήσεις των Διαγωνισμών δεν γίνονται, κατόπιν δεκταί, πολύ με συγκίνησε ή συγκίνηση της βέας σου, της καλής μου καλιά; φίλη... ***Θρακικήν Αδραν** (ευχαριστώ πολύ για το ξεπρόσωμα) ***Ιβριαν του Πόνου** (ελαβα και το από 23 Αυγ. γράμμα σου και σ' ευχαριστώ πολύ για όλα καθώς σου είπα, τα προηγούμενα έληφθησαν κι' ο κ. Φ. πολύ ευχαρ στήθηκα μ' αυ το που του έγραψες) ***Πηγάκια Ζιλά** (έστειλα: έργα συνδρομητών μου δεν δημοσιεύω παρά μόνον στη Σελίδα μα και ταυς άλλους που βλέπεις στο τέλος αυτής της παραγράφου, τους άσπάζομαι: τι άλλο;) ***Πολύβιον** (καλό θα ήταν γράψε του μια έπιστολή με πληροφορίες, κι' ίσως υπορέση) ***Φωτόβλαν Α. Μ.** (τι να γίνει όλα περνούν άλλ' ες έχουμεν ύψεια, κι' του χρόνου) ***Κόκκινον Κόρρον** (στέ προσέχεις θα σου πώ, γιατί δεν μπορείς εδω με λίγα λόγια) ***Πέδοκοπον** (έστειλα: Πν. Ασκήσεις δεν είναι τώρα δεκταί όταν θα προκηρυχθώ ο νέος Διαγωνισμός) ***Μυστερηώδη** (και νομίζεις ότι ένα παιδί είναι υποχρεωμένο να ξέρη όλους τους Τετάριας, έννοια σου και κανένας δεν σε καρτέρας γι' αυτό) ***Λεξικά εσα θέλεις** (έγήςσε τον Κατάλογο κανενός βιβλιοπωλίου, Φέτη, Κολάρου, Σιδερί) ***Μιχ. Α. Μορ.** (ώρα δχι' άργότερα, όταν θα προκηρυχθώ ο νέος Διαγωνισμός, έντωματαυ έτοιμάσε είναι δεκταί και Πρόβλημα ως Ασκήσεις' αλλά λίγα στέλνον και γι' αυτό δεν δημοσιεύω συχνά) ***Υπερψήφανον Μακεδόνα** (μ' έμαγευσε ή περιγραφή των άγωνων ή των λοιπών τα Τατάλια) ***Δημητρίον Γσ.** (σ' ευχαριστώ πολύ για όσα γράφεις και σε ποιμνω) ***Παυλολαμπιά**, ***Έννυ Πόρτες**, ***Κυπριακόν Πόδον**, ***Ελληνικήν Αόχην**, ***Δεπδόσαυρον**, ***Κατεργάσην**, ***Ελευθερον Μικρασιάτην**, ***Αθήνακον Τσαλιάν**, ***Κορτερό Σπαδι κ.τ.λ. κ.τ.λ.** ***Νεράιδον του Έβρπιου**, ***Μαδρον Διάβολον**, ***Φλόττον**, (ελαβα, ευχαριστώ) ***Δημ. Η. Βαρόδ.** ***Κουτομόγιαν**, ***Σεαρόβενλο**, ***Αολικόν Αστέρα**, ***Κρητικόν Πέλαγος**, ***Ιωνικόν Ουρανόν**, ***Τελλήν Χορσούριαν**, ***Ελευθερο Πουλλ**, ***Εδουάδων** (έστειλα). **Ες όσα έπιστολάς ελαβα μετά την δην Σεπτεμβρίου, έπαντήσω εις το προσέχεις.**

ΟΙ ΑΛΛΑΞΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ
 Συνδρομηταί παρακαλούνται να εηλώνουν άμέσως την νέαν των διεύθυνσην εις το Γραφείον μας, άποστέλλοντες και 1 δραχμήν δια την έκτυπωσιν της νέας ταίνιας. ***Άλλως δεν εδυνάμεθα δια την άπόλειαν των φυλλαδίων των.**

Το πρώτιστον καθήκον του καλού συνδρομητού είναι η έγκαιρος άναπόσει της συνδρομής του.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Συνέχει το 196ου Διαγωνισμού λύσεων. Αι λύσεις δεκταί μέχρι της 4 Νοεμβρίου άλλα και πέραν της προσημίας ταύτης έσ' όσον δεν εδ έχουν άκόμη δημοσιευθί. έλας και τών προηγούμενων φυλλαδίων.

- 609. Αεζήγιφος**
 *Αν ο Όμηρος, το πρώτο, Ρωτηθί θα σου το πη ***Όσο γιά το δεύτερό μου, Είναί άπλως πολλοί, υίοί** ***Τώρα αν θές το σύνολο μου, Μιά πρωτόσυνα μεγάλη** ***Σόν κι' αδή που δεν είν άλλη!** ***Έστάλη υπό της Σικυωνίας Αδρας**
- 610. Δογοποιικ. Αεζήγιφος**
 Πόσα τάχα, λύκα, ***Θάχουμε, ζητείται,** ***Αν στέ πεντακάσια τρία κοντά** ***Βάλουμ' έλλα έπει** ***Έστάλη υπό Γεωθ. Α. Ματτίουράνη**
- 611. Μεταγραμματισμός μετ' Αναγραμματισμού.**
 Σ' η α γευματικόν ***Είς τα χέρια μου κρατώ** ***Του άλλάτω ένα γράμμα** ***Και το άναγραμματίσω** ***Κι' ε' α στρατηγό άρχαίο** ***Στη στιγμή σου σχηματίσω** ***Έστάλη υπό του Κόκκινου Κόρρον**
- 612. Τονόγραφοσ**
 Σ' ερμα περιωπώνον ***Βάσω άπλως βαρεία** ***Και πλοίου κάνω τένομα** ***Γνωστώ στήν Ιστορία** ***Έστάλη υπό της Νεουκιάς**
- 613. Κυβόλεξον**
 Το πρώτο μου στα έλα ***Πάντοτε θα εδ ίδη** ***Από το δεύτερό μου Μπορείς να δροστέσης** ***Το τρίτο μου μια πόλη** ***Μα δχι στήν Έλλάδα** ***Κι' ένας θεός άρχαίος** ***Στην τέκατην άράδα** ***Έστάλη υπό του Άστρου τ. Έδουάδων**

- 614. Τετράγωνον**
 * * * * * = Νήσοσ.
 * * * * * = Βάσμα.
 * * * * * = Μήλοσ.
 * * * * * = Άνωνομία.
 * * * * * = Σύμφωνον.
- Και καθέτωσ τα έλα.
 *Έστάλη υπό του Νικητού του Σωρ
- 615. Αριθμητικόν Παίγιον**
 7, 3, 4, 8, 10, 5, 3. + + - X :: = 0
 Μεταύ των αριθμών των οποίων ή τάξις δεν θα μεταβληθί, να παρεντέθων τα σημεία ούτωσ, ώστε το έξαγνημον των σημειωθησομένων πράξων να είναι μηδέν.
 *Έστάλη υπό Άσμηάνη Α. Ζορητά.

- 616. Αρεοστιχίς ες Αντιθέτων**
 Τάρχηά των αντιθέτων των κάτωθι ζησομένων λέξεων άποτελούν διάση-Ρήτορα.
 Ζημία, παύξ, αγαθήτις, άναχωρό, άδόνατος, βλάβη, ήτις.
 *Έστάλη υπό Κων. Π. Γνωμα
- 617. Φωνηεντόλιπον**
 δ - πλλε - ν - φσ
 *Έστάλη υπό του Αιδρίου Ουρανού

618. Γρίφοσ
 2 ε ήρεσ III Σίμοσ
 μηρόσ

*Έστάλη υπό του Κόκκινου Κόρρον

619. Inscription.
 R D
 P T N I
 O E E R
 *Έστάλη υπό της Παρούτι

620. Vignette.
 Merveille sur merveille;
 Six pattes et quatre oreilles.
 *Έστάλη υπό της Μεγάλης Ίδέας

ΛΥΣΕΙΣ
 των Πνευματ. Ασκήσ, του φιλ. 26

387. Πιεροσ (πύ, έρ, ες.) - 388. Ρωσία (Ρω, σί, α.) - 389. Άρα - Άρία. - 390. Έαρ - Ρέα.
 391. Α Α Σ 392. ΣΑΜΟ-Ν Μ Ν ΘΡΑΚΗ. (μ-Ν Τ Ν Ο) ***ΙΚΤΙΝΟΣ** μος, μάθημα, ***ΚΦΒ** όρκος, θρακη, ***ΙΦΑ** ρακλή, κομμα, ***Σ Ν Σ** ήρωσ - 393

- 379 Διά του Φ: φόνος, φίλος, άφρον, φράσις, λόφος, - 398 ΦΔ - ΧΡΝ [βείδου Χρόνου] (λόφος, Θεϊδίασ, Σολ-Χόμη, Άμαρική, ΔαΝία.) - 399. Πέ: μη "Έλλην βάρβαροσ. - 400. Χρ: στέσ Άνόστη, [χρ' εις τος - αν ες τι, - 401. Coran - Oran. - 402. Orange (οτ, ange.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

(ΚΑ - 474)
ΑΓΡIMI και ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΣ,
Α Συγχαρητήρια για τα όρατα Μ. Μυστικά. Αντιλλάσσομεν με όνόματά;
ΕΛΛΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
 [ΚΑ - 474]
 Αντάλλασσο Μ. Μ. και χάρες με ***Άδουμασ και έλας, Δ/σις: Άδξ.** ***Άρχιμανόριτην, Τρίπολην. - Ρυολέτοσ**
 [ΚΑ - 475]

"ΔΙΑΠΛΑΣΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,"
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΑΛΩΣ ΤΕΧΝΩΝ
 Προκηρυσσομε τον Α' Διαγωνισμό Μ. Μυστικών. Δεχομασ τετρα- δια εις τις 15 Οκτωβρίου. Θα βραβευσομε τρία, τα καλύτερα. Γνωστές, ***Ζανθή Μαρκησία, Γιάννη Άη-δώνη, Τελλή Χορσούτρια, Κωνσ. Νελλε, Αφρινάνα, Αφελήσ Κα-στανούλα,** έλπίζομε να λάβομε τε- τράδιά σας.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΕΓΥΠΤΙΑΣ
ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΑΑ
 (ΚΑ - 476)

"ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,"
 εορτάζεται **Γενικήσ Γραμματεούσ:**
Δ ΑΦΕΑΝΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΠΑΙΣ,
 Γραφεία, μέγουν Σμολένσκη, 26, Άθή- νασ. Δευθίνουσ έπιστολών: **Γεωργίον Μακρινάσην,** Πανεπιστημίου 31, Άθήνασ.

(ΚΑ - 477)
Σεβαστέ Γέρο, Κόρη της Δευκά- Σδοσ, έλλείψει πολεμοφοδίων δεν δέχομαι. ***Αφελήσ Καστανούλα**
 (ΚΑ - 478)

Ολυμπιώτισσα, ζητώ των λόγων της ***Έβη** ***Δεκαοκτής της έλληλογραφίασ σου.**

(ΚΑ - 479)
Μεγάλη Ίδέα, έλαβα; Διατί σι- ***Μαύτε; Άπάντησε.** ***Έκτανοσάτην,** άκρμα... τ. έρω... ***Έτέρα του Πόνου**
 (ΚΑ - 480)

Γλωσσία Ανάμνηση, άκρμα σ' ***Isour Therése?** Φιλιά. ***Έτέρα του Πόνου**
 [ΚΑ - 481]

Αντάλλασσο Γραμματόσημα, Δ/σι ***Γιάν. Καριωτόγλου, Βαθύ Σάμου.** ***Αποδόχοσ δ Λογοθέτησ**
 (ΚΑ - 482)

Γιά πρώτη φορά μπαίνοντας στο Δι- ***πλασιόκοσμο, χαίρεσ όδασ και έλασ:** **ΚΟΥΤΟΜΟΓΙΑΣ**
 (ΚΑ - 483)

Άτρείσ του Άστρίου, θερμά ευ- ***χαριστώ για τας ειλκρινείσ ευχάσ σου.** ***Σανθή Βιολίστρα**
 (ΚΑ - 484)

ΤΙΜΗΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΕΚΙ, διατί κα- ***θυσταρείσ την έλληλογραφία μετάυ στανών φίλων;** ***ΝΑΥΤΑΚΙ ΤΟΥ ΑΤΑΑΝΤΙΚΟΥ**
 (ΚΑ - 485)

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
 Άκρτ - ποστά. Βραβέτον τόμοσ Α' ***Κ** Περιόδου. Προσέβια δέμηνασ. Δ/σις ***ή της άγγελίασ ΚΑ - 452.** ***Διαβολόκι της Ήλιουπόλειωσ**
 (ΚΑ - 486)

ΔΙΑΠΛΑΣΟΠΟΥΛΑ, ΔΙΑΠΛΑΣΟ- ***Δ ΠΟΥΑΕΣ,** ευτυχής θα ήμην, έάν ***έλαμίδάτεσ μέρος εις τούσ πετωχόσ μου διαγωνισμούσ.** ***Διαβολόκι της Ήλιουπόλειωσ**
 (ΚΑ - 487)

Γιοδντέ, Πειρατάρα, Τεμημέ- ***γο Τουρκίασ, Γιαπωνέξ,** ή άγγε- ***λία μου ΚΑ - 350** ήτο πρόσκλησις. ***Στείλατε λοιπόν. Άνωμνω ένωμνωσ.** ***Διαβολόκι της Ήλιουπόλειωσ**
 (ΚΑ - 488)

Α θυστοση ***Ήζο,** λυκόμακι που ***δεν σε γνωρίζω κι' έγώ! άλλα θή σε μάθη. ***ΣΚΑΡΑΒΑΙΟΣ****
 [ΚΑ - 489]

Α νίσ Φόξ - Τρόξ, μη κοπιάζησ δέ ***δ ή με άνακαλύθησ. ***ΣΚΑΡΑΒΑΙΟΣ****
 (ΚΑ - 490)

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ
 Της Α' Περιόδου (1879 - 1893)
 από τούσ έκδοθέντασ 24 τόμοσ ***έπαρχον άκόμη μόνον οί ε- ***Εξ έπτά: 6ος, 7ος, 12ος, 14ος, 18ος, 19ος, και 20ος. Έκαστοσ τόμοσ δεχ. 6, ταχυδρομικώσ δε άποστέλλομενοσ δεχ. 6,30** διά το Έσωτερικόν και δε. 6,20 διά το Έξωτερικόν.**

Της Β' Περιόδου (1894 - 1920)
 έπαρχον 5λοσ οί έκδοθέντασ τό- ***μοι, 27 εν όλω. - Έκαστοσ τόμοσ ***δεχ. 16** και ραμμένοσ δε. 18. Ταχυδρομικά τέλη έκδοτου τόμου προστέτα εις τώσ άνω τι- ***μάσ: Διά το Έσωτερικόν λεπτά 50 δ άρραφοσ και δε. 1.50 δ ραμ- ***μέγοσ, διά δε το Έξωτερικόν δε 8. - είτε άρραφοσ είτε ραμμένοσ******